

● POSVETOVANJE O SOCIALNEM SKRBTSTVU

ORGANIZIRANA SOSEDSKA POMOČ V KS

Po sklepu skupščine SIS za socialno skrbstvo naše občine in na pobudo predsednice IO Branke Jades so se decembra lani sestali iz KS predsedniki komisij za socialna vprašanja, krajevnih odborov RK in DPM, ZB in VVI, dalje predsedniki delegacij, društev upokojencev in invalidov ter predstavniki občinskih zvez vseh prej naštetih, OK ZSDM, SZDL in patronažne službe. Posvet je vodila predsednica skupščine SIS za socialno skrbstvo Milena Tanasković — Lamut. Gradivo je pripravil občinski center za socialno delo. Iz tega gradiva in iz uvodnih misli direktorja centra Franca Loziška povzemamo glavne misli. Ker pa je obravnavana tematika preobširna, se bomo z njo letos še srečali.

V mnogih državah po svetu, z različnimi družbenimi ureditvami in sistemi, dajejo prednost preventivni socialni dejavnosti, v katero vključujejo prostovoljne sodelavce. Tudi pri nas je bil, je in biti mora tudi v prihodnje poudarek na preventivni socialni dejavnosti, v katero moramo vključevati prostovoljne sodelavce, predvsem v krajevnih skupnostih, tj. tam, kjer ljudje živijo.

POJEM PROSTOVOLJNEGA SODELOVANJA

Pojem »prostovoljno« označuje nasprotje od poklicnega. Prostovoljni sodelavec torej ne prejema osebnega dohodka za svoje delo in izvajanje nalog, njegova aktivnost torej ni vir pridobivanja sredstev za preživljanje. Prostovoljni sodelavec ni stalno vezan na določena dela in naloge. Sodelovanje mora biti dolgoročno. Dela in naloge na osnovi lastne želje, potrebe in odločitve.

Prostovoljni sodelavec je družbeni delavec, ki opravlja pomembno družbeno delo, ker gre za prispevek posameznika k demokratičnemu sožitju med ljudmi, za vzgojo k soodgovornosti na vseh področjih družbenih področjih družbenega življenja in dogajanja. Prostovoljni sodelavec mora biti pri svojem delu in izvajanju nalog voden, pripravljen in ustrezno usposobljen.

PROSTOVOLJNO SODELOVANJE

Prostovoljni sodelavci ne bi smeli biti angažirani tam, kjer bi morali delati in izvajati določene naloge poklicni — strokovnjaki delavci in obratno.

Vsak naj opravlja svojo nalogo ali funkcijo. Gre za to, da je — sodelovanje med prostovoljnimi sodelavci in poklicnimi strokovnimi delavci organizirano skupinsko;

— prostovoljno sodelovanje smiselno in smotno ob zelo dobro organizirani službi ali organizaciji dela;

— prostovoljno sodelovanje dobro organizirano, kajti le tako je tudi učinkovito;

— prostovoljno sodelovanje tako, da vključuje in združuje ljudi, ustvarja nove in globlje vezi med člani naše skupnosti, zadovoljuje tako potrebo človeka po pripadnosti k širši družbeni skupnosti;

— prostovoljno delo lahko ena izmed oblik konkretizacije načela sožitja med ljudmi;

— prostovoljno delovanje jasno definirano v odnosu do poklicnega pa obdelana smiselnost njegovega prispevka, točno izdelano delovno področje, naloge in metode ter oblike prostovoljnega sodelovanja;

— prostovoljni sodelavec vplivni dejavnik na še učinkovitejšo socialno politiko, in to v organih družbenega in delavskega samoupravljanja, v delegaciji, kot prostovoljni sodelavec in samoupravljaec hkrati.

PRIDOBIVANJE PROSTOVOLJNIH SODELAJCEV

Za uspešno pridobivanje prostovoljnih sodelavcev se je uveljavilo nekaj osnovnih načel.

Na javno mnenje moramo vplivati tako, da v družbi nastaja razumevanje za določene pojave, težave, probleme in ukrepe kakor tudi pripravljenosti za njih reševanje v korist družbene skupnosti in posameznih občanov, družin ali družbenih skupin.

Javnost moramo obveščati prek tiska, radia in televizije, filma in drugih sredstvih javnih komunikacij.

V vsakem človeku moramo

vzbuditi občutek soodgovornosti do drugih in do celotne družbene skupnosti.

Upoštevati in dopuščati moramo različne motive, ki vodijo ljudi pri odločanju za sodelovanje. Motivi so lahko etični, religiozni, politični itd.

Vedno moramo razmišljati o vzrokih, zaradi katerih se ljudje prijavijo in odločijo za prostovoljno sodelovanje.

Osebna pomoč, ki jo ljudje potrebujejo v sodobnem življenju, terja mnogo časa, tega pa poklicni — strokovni delavci nimajo dovolj. Prostovoljni sodelavec pa ima več časa, da se lahko poglobljeno ukvarja s težavami in problemi ljudi ipd.

Tu so zelo pomembne tudi socialne diference višji ali enak nivo.

METODE ZA PRIDOBIVANJE PROSTOVOLJNIH SODELAJCEV

Najuspešnejši je osebni stik in neposredni pogovor.

Prostovoljne sodelavce naj skušajo pridobiti osebe, ki imajo veliko moč in znanje za vzpostavljajo osebnih stikov in moč osveščanja in prepričevanja.

Na posebno priporočilo strokovne službe je treba včasih pridobiti strokovnjake s posebnimi sposobnostmi, interesi in izkušnjami neposredne, določene naloge.

IZBOR PROSTOVOLJNIH SODELAJCEV

Delo in naloge za prostovoljne sodelavce morajo biti čim bolj točno opisane.

Pri vsakem prostovoljnem sodelavcu moramo upoštevati osebnost, njegove dosežke in izkušnje in sposobnosti.

Sprejemanje ne smemo morebitne stiske, posebno motivacije in posebnih interesov posameznih prostovoljnih sodelavcev.

Izbrati moramo po socialnih in izobrazbenih kriterijih, po poklicih in zaposlitvah ter drugih kriterijih glede na potrebe in vrste nalog.

Pri izboru prostovoljnih sodelavcev moramo upoštevati oba

spola, starost, predvsem pa najustreznejše občane.

Prostovoljnim sodelavcem je treba ponuditi določeno in zaočkroženo nalogo. Pri tem moramo upoštevati njihove želje, izkušnje in sposobnosti za opravljanje določenih nalog. Pomembnost dodeljene jim naloge morajo občutiti.

Predlagati jim velja po možnosti različne naloge — le tako si lahko sami izberejo naloge.

Sprva jim je treba dati lažje rešljive naloge.

Ves čas med izvajanjem nalog jim moramo nuditi strokovno pomoč in jim dajati nasvete.

Prostovoljnim sodelavcem je treba po opravljeni nalogi dati priznanje ter jim izreči zadovoljstvo.

OBLIKE USPOSABLJANJA PROSTOVOLJNIH SODELAJCEV

— občasni skupni delovni sestanki prostovoljnih sodelavcev in poklicnih — strokovnih delavcev;

— kratki tečajji ali seminarji za prostovoljne sodelavce;

— posredovanje ustrezne literature;

— izdaja priročnika za prostovoljne sodelavce;

— organizacija skupinskih razprav — po delovnih področjih;

— delovne konference;

— predavanja — po njih izmenjava izkušenj in misli;

— organizacija strokovnih ekskurzij;

— študij zadev — dosjejev itn.

KDO SO PROSTOVOLJNI SODELAJCI

Prostovoljni sodelavci so ljudje različnih poklicev, različnega spola, različne starosti, različnih socialnih slojev, z različnimi interesi, izkušnjami v življenju in v socialnem okolju itn.

Enako raznolika so tudi dela in naloge, ki jih opravljajo.

KRATEK POVZETEK

Prostovoljni sodelavec je človek, ki želi sprejeti soodgovornost za socialne probleme naše družbe, v kateri tudi sam živi, delati za njih reševanje in nuditi pomoč ljudem skupaj s poklicnimi socialnimi delavci. Svoje delo praviloma opravlja brez zahtev po plačilu, na sodelovanje ga ne vežejo nobeni formalno — poklicni odnosi. Praviloma tudi nima poklicne izobrazbe za socialno delo, je pa usposobljen za opravljanje svojih nalog.

Otroška igra — na cesti

FOTO: HVAŠTIJA

Prostovoljno delo se pojmuje kot družbeno delo enako prostovoljni delavec kot družbeni delavec. Gre torej za družbeno delo, za prispevek posameznika k demokratičnemu sožitju med ljudmi.

PROSTOVOLJNI SODELAJCI V KS DANES

V 17 krajevnih skupnostih naše občine deluje v komisijah za socialna vprašanja 119 prostovoljnih sodelavcev, od tega 83 žensk in 36 moških. Zaskrblijujoč je podatek, da od 18. do 26. leta starosti ni nobenega prostovoljca, čeprav se danes vsakodnevno srečujemo tudi s socialnimi težavami in problemi mladih. Največ prostovoljcev je v starosti od 31. do 60. leta in v starosti nad 65 let, kar pomeni, da v komisijah sodelujejo aktivni in upokojeni občani, ki imajo bogate delovne in življenjske izkušnje. Od 119 prostovoljnih sodelavcev je 41 članov ZKJ, 33 članov ZB NOV, 69 članov SZDL in 57 članov drugih družbenih organizacij in društev.

Delno sodelujejo namreč na področju socialne dejavnosti tudi aktivisti raznih družbenih organizacij in društev (RK, DPM, DI, ZB NOV, SZDL, ZSMS itn.), ki se s svojimi pro-

grami delno vključujejo tudi v program socialnega skrbstva (vsaj v občinskem merilu).

Med prostovoljnimi sodelavci je največ takih, ki sodelujejo do štiri leta in od 15 do 20 let, kar pomeni, da v nekaterih KS pridobivajo mlajše sodelavce, v drugih pa sodelujejo starejši aktivisti — morda že od 1945. leta dalje, brez pridobivanja mlajših.

Od 17 krajevnih skupnosti je 13 takih, ki imajo v svojem programu vsaj delno zajeto socialno skrbstvo, 11 krajevnih skupnosti pa načrtuje socialno skrbstvo tudi srednjeročnih programih. Svoj letni delovni program pa ima samo 9 komisij za socialno delo; 8 komisij svojega letnega delovnega programa sploh nima. Problem je torej planiranje nasploh, poseben problem pa so neustreznost in neusklajenost letni in srednjeročni delovni programi.

Probleme (če jih imajo) v glavnem izvajajo komisije za socialna vprašanja v vseh krajevnih skupnostih, razen Zelena jama, ki ima poleg komisije za socialna vprašanja še komisijo za varstvo ostarelih in invalidnih oseb in komisijo za preventivno delo z mladino, kar je v skladu s srednjeročnim programom občinske skupnosti socialnega skrbstva in družbenim načrtom občine.

ZAKLJUČKI POSVETOVANJA

— V sleherni krajevni skupnosti naj se čimprej sestanejo ustrezne strukture prostovoljnih sodelavcev in se dogovorijo oz. sporazumejo o organiziranem prostovoljnem socialnem delu.

— Nujno je po posameznih KS ugotoviti dejanske potrebe, in sicer na podlagi že zbranih in dodatno zbranih potreb.

— Lotiti se je treba stalnega in organiziranega pridobivanja tudi novih prostovoljnih delavcev ter jih usposabljanje za izvajanje nalog.

— Prostovoljne sodelavce moramo v bodoče vključevati na podlagi njihovih želja in odločitev.

— Prostovoljno sodelovanje na področju socialnega skrbstva oz. varstva v bodoče vrednotimo kot družbeno delo, prostovoljnega sodelavca pa kot družbenega delavca.

— Prostovoljno sodelovanje moramo v bodoče v vsaki KS ustrezno planirati, koordinirati, usklajevati in se dogovoriti oz. sporazumeti za sodelovanje med vsemi dejavniki, ki jim je po dogovoru osnovna naloga in skrb za delovnega človeka oziroma občana. Tako sodelovanje mora biti med komisijami za socialna vprašanja, odbori RK, ZPM, ZSMS, SZDL, ZB NOV in VVI, DU, DI, hišnimi sveti, uličnimi poverjeniki, delegacijami za SIS idr.

Poleg sodelovanja z občinsko skupnostjo socialnega skrbstva, njenimi pristojnimi organi in centrom za socialno delo kot strokovno službo je nujno potrebno v KS organizirati predvsem:

— sosedsko pomoč, ki vsebuje tudi osebno pomoč, katera ni vezana na metodološko in metodično znanje poklicnih delavcev na področju socialnega skrbstva oz. varstva, kot npr. obiski na domu, pogovori, nakupovanje raznih artiklov, prinašanje hrane, časopisov in revij, spremljanje na sprehode, k zdravniku, nabava zdravil itd.

— nego bolnih, invalidnih in ostarelih na domu na območjih vseh KS,

— nudenje pomoči v gospodinjstvu,

— prosti čas starejših (razne kulturne prireditve, rekreativne dejavnosti, srečanja, klubsko življenje ipd.),

— preventivno delo z otroki in mladino (smotno izkoriščanje prostega časa v raznih dejavnostih in aktivnostih pod vodstvom ustreznih mentorjev).

Za začetek naj vsaka KS skuša organizirati prostovoljno sodelovanje glede na trenutne možnosti, ki jih ima.

Da bi akcija uspela, moramo organizirano ustvarjati nujno potrebno družbeno klimo v vseh KS naše občine.

Brezskrbna starost

FOTO: TOM